

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Statskontorets rapport Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner (Statskontoret 2025:7)

Fi2025/00822

Statskontoret har på uppdrag av regeringen analyserat hur kommuner och regioner tillämpar kommunallagens (2017:725) bestämmelser om kontroll och uppföljning av privata utförare och hur ansvaret är fördelat mellan fullmäktige, styrelse och nämnder. Enligt Statskontorets tolkning är uppdraget en del av regeringens bredare arbete med att stärka förutsättningarna för att förhindra välfärdsbrott genom uppföljning och kontroll, där Statskontorets del handlar om hur ändringar i kommunallagen kan förstärka kontrollen och uppföljningen, men att det i uppdraget även ingår att föreslå andra åtgärder som kan förbättra kontrollen och uppföljningen.

Utgångspunkter

Konkurrensverket har under lång tid påtalat att en god avtalsuppföljning är en förutsättning för att upphandlande myndigheter ska kunna säkerställa att leverantörerna levererar vad som bestämts i avtalet, eftersom den upphandlande myndigheten annars riskerar att betala för mycket eller för något som inte beställts.¹ En god och effektiv uppföljning är också av vikt för att minska riskerna för bland annat korruption.

Konkurrensverket har fått flera uppdrag av regeringen som rör upphandlande myndigheters möjligheter att kontrollera och utesluta leverantörer i samband med upphandlingar och att kontrollera och följa upp de leveranser som sker. Ett uppdrag att lämna förslag som gör det lättare för upphandlande myndigheter och enheter att förkasta onormalt låga anbud som inte är seriöst menade ska rapporteras senast den 30 september 2025.² Detta uppdrag innefattar även ett uppdrag

¹ Se exempelvis Konkurrensverkets yttrande över promemorian *Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet*, Fi2023/01006, Konkurrensverkets dnr 193/2023.

² Regeringsbeslut 2025-01-18, *Uppdrag till konkurrensverket att motverka kriminalitet och osund konkurrens samt förbättra konkurrensen med kvalitet i offentliga upphandlingar*, Fi2025/00078, Konkurrensverkets dnr 62/2025.

att lämna förslag till en effektiv, proportionerlig och tillförlitlig metod för att bedöma i vilken utsträckning leverantörer fullgör kvalitetskraven i offentliga kontrakt vilket ska redovisas senast den 30 november 2025. Ett annat uppdrag som Konkurrensverket arbetar med är att lämna förslag som bidrar till att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i upphandlande myndigheters valfrihetssystem, vilket ska rapporteras senast den 22 december 2025.³

Konkurrensverket är övergripande positiva till de förslag och bedömningar som Statskontoret gör i rapporten. Även om Statskontoret avgränsar sin analys till arbetet för att motverka välfärdsbrott inom socialtjänst och hälso- och sjukvård som bedrivs på uppdrag av kommuner och regioner finns det många beröringspunkter till de frågor som Konkurrensverket kommer att ta upp i de rapporter som kommer att redovisas under hösten, till exempel att upphandlande myndigheter behöver prioritera uppföljning och att de behöver tillgång till mer information om sina leverantörer. Dessa frågor behöver belysas ur flera olika perspektiv och Konkurrensverket välkomnar att även Statskontoret lyfter dessa frågor.

I det följande fokuserar Konkurrensverket yttrandet på förslaget om ändringar i kommunallagen.

Förslaget till ändringar i kommunallagen

Statskontoret konstaterar att styrelserna i kommuner och regioner har ett ansvar enligt kommunallagen att ha uppsikt över all verksamhet i kommunen eller regionen, och även i verksamheter som bedrivs i kommunala bolag eller i gemensamma nämnder. För att säkerställa att kommuner och regioner har tillgång till en sammanhållen process och helhetsbild av kontrollen och uppföljningen av privata utförare föreslår Statskontoret ett tillägg i 6 kap. 1 § kommunallagen som tydliggör att styrelsens uppsikt även ska omfatta kontroll och uppföljning av sådan verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare samt en ny paragraf i 10 kap. kommunallagen med ett krav på att styrelsen ska rapportera resultat av uppsikten till fullmäktige.

Konkurrensverket anser att uppdrag till privata utförare bör tilldelas i konkurrens och följas upp på ett effektivt sätt. Konkurrensverket instämmer i att kommuner och regioner bör ha god uppsikt över verksamheter som bedrivs av privata utförare. Kommunallagens regler om kontroll och uppföljning av externa utförare är en viktig grund för arbetet med kontroll och uppföljning, eftersom de tydliggör och ger politisk prioritet till arbetet. Konkurrensverket har därför inga invändningar mot förslagen till ändringar i kommunallagen.

³ Regeringsbeslut 2025-06-26, Uppdrag till Konkurrensverket att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i valfrihetssystem, Fi2025/01465, Konkurrensverkets dnr 600/2025.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit rådet Stefan Jönsson.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namn-underskrift.

Marie Östman